
Od otroštva do novejših strategij šole in znanosti

Eva Klemenčič

Tokratna dvojna številka *Šolskega polja* je tematsko raznolika, zato je tak tudi njen naslov. Tematski sklop *Otroci in osnovnošolci* začenjamo s člankom Mojce Rožman, ki predstavlja raziskavo o razlikah v nekaterih spominskih sposobnostih pri otrocih v zgodnjem otroštvu, in sicer o razlikah v kratkoročnem spominu in metaspominu. Na sposobnosti otrok se osredotoča tudi članek Maje Zupančič in Maše Vidmar, ki obravnavata povezanost osebnostnih potez s spoznavnimi značilnostmi pri osnovnošolcih. V raziskavo so bili vključeni tako otroci, kakor tudi njihovi starši in vzgojiteljice oziroma učiteljice. Opravljena raziskava je ena izmed prvih, ki obravnavajo povezavo med osebnostnimi potezami in spoznavnimi značilnostmi otrok, kajti raziskovalni področji osebnosti in spoznavanja sta se večinoma razvijali povsem ločeno, tudi pri odraslih. Tematski sklop zaključujemo s predstavitev še ene raziskave, ki vključuje tako otroke (učence), kot tudi starše, ugotavlja pa, da je vpletenost staršev v otrokovo šolanje pomembno povezana z otrokovim šolskim uspehom. Gre za članek Zlatke Cugmas, Branke Čagran in Antonije Levart.

Tematski sklop *Osnovna in srednja šola* začenjamo s člankom Mihaele Zavašnik in Andreja Korena, ki predstavitve ugotovitve raziskave o vključevanju osnovnošolcev in srednješolcev kot deležnikov v fazo načrtovanja samoevalvacije, pri čemer opozorita tudi na določene omejitve in izzive tega vključevanja. Ugotovitve raziskave so lahko tudi vir informacij za nadaljevanje projekta KVIZ. Zaznavanje pridobitev prenove učnih načrtov in zaznavanje ovir pri izvajanju prenovljenih učnih načrtov gimnazijskega programa je predstavljeno v članku Milene Ivanuš Grmek in Branke Čagran, ki svoje sklepne ugotovitve predstavitve na podlagi analize anketnega vprašalnika za gimnazijske učitelje. Tematski sklop zaključujemo s člankom, čigar osrednje raziskovalno vprašanje

je, ali se za izbiro naravoslovnih predmetov na maturi pogosteje odločajo dijaki z boljšim splošnim uspehom že med gimnazijskim izobraževanjem in ali ti dijaki dosegajo tudi boljši splošni uspeh pri eksterni petpredmetni maturi. Darko Zupanc in Matevž Bren v članku izpostavita tudi razmislek o vzrokih in predlog sprememb v slovenskem šolstvu za izenačevanje zahtevnosti naravoslovnih in družboslovnih predmetov.

Zadnji tematski sklop – *Novejše strategije šole in znanosti* – je morebiti vsebinsko najbolj raznolik, še posebej, če pogledamo naslove člankov, ki so uvrščeni vanj. Članke združuje skupni imenovalac: gre za določene nove strategije, morebiti že na paradigmatški ravni. Pa vendarle, naslova pričujoče številke nisem želela določiti na tak način, kajti sprejeti dejstvo, da bi te strategije lahko bile že paradigmatške, bi bilo lahko celo nevarno, vsaj za nekatere izmed njih. Klaudija Šterman Ivančič, Melita Puklek Levpušček in Nives Ličen se lotevajo tematike socialne anksioznosti z vidika posameznika v kontekstu t. i. aktivnih metod poučevanja, ki so danes v izobraževanju v ospredju. Predstavijo izsledke raziskave, v kateri so skušale ugotoviti, ali je v procesu izobraževanja mogoče identificirati zunanje pokazatelje socialne anksioznosti. Andreja Barle Lakota v svojem članku opozarja, da spreminjanje središčnih konceptov, na katerih temelji šola, povsem spreminja tudi vlogo učitelja in učenca. In v duhu današnjega časa tako pravzaprav opazamo vdor psihoterapevtskih strategij v šolo, skratka nenehno ukvarjanje z občutki posameznika, kar lahko ima tudi negativne posledice. Zadnji članek nič več ne problematizira koncepta občosti dobrega počutja. Lahko bi rekli, da ravno obratno. Vsaj za določeno družbeno skupino. Taja Kramberger in Drago B. Rotar namreč obravnavata procese destrukcije, ki je zajela institucije intelektualne avtonomije. Izobraževanje vidita v funkciji nove družbene segregacije, kjer nosilci lastnine in družbene moči skušajo uničiti intelektualno družbeno avtonomijo. V svojem članku se osredotočata na današnje težave univerzitetne/znanstvene avtonomije, v katerih bibliometrija (kot tehnika kontrole in vladanja), ki sicer sama na sebi ni nič novega, vendar ni nikoli doslej igrala vloge merila znanstvenikove »uspešnosti«, odigra ključno vlogo evalvacije, na način preobrazbe znanstvenega dela v kvantitativno merljive entitete.

V reviji že nekaj časa redno objavljamo tudi *knjižne recenzije*, zato tudi tokratna številka pri tem ni izjema.

Teoretični in praktični epistemski diapazon, ki ga pokriva pričujoča številka, je torej sila širok. Zato bo nedvomno zanimivo branje za najrazličnejšo publiko, ki ji interdisciplinarni pristop k teoretičnim in praktičnim vprašanjem vzgoje ter izobraževanja, v današnjem času, ni in ne sme biti tuj.